

NYNÄSHAMNS NATURSKOLAS VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2022

Engagera dig för en bättre värld
fn.se/agenda2030

INLEDNING

Nynäshamns Naturskola startade sin verksamhet 1988 och lokalerna ligger ute på Sjöuddan vid sjön Muskan i Ösmo. Naturskolan tar emot barn/elever från 5 års ålder upp till 15 år från hela Nynäshamns kommun. Naturskola är inte en plats utan ett arbetssätt som bygger på utomhusbaserat lärande. Skolklasserna har en naturskoledag per läsår. Då bedrivs det ett undersökande arbetssätt kring ett tema. Inför varje naturskoledag förbereds klassen av sin lärare, därpå sker efterarbete på hemskolan. Varje årskurs har sitt eget tema t.ex., småkryp och biologisk mångfald, däggdjurens sinnen, forntida teknik, elden och teknik och hållbar framtid. *Genom att på ett tidigt stadium vara ute mycket i naturen grundläggs en känsla för naturen. Det i sin tur ger en grund att vilja värna vår natur och förstå våra miljöproblem.*

Nynäshamns Naturskolas hus på Sjöuddan i Ösmo i Nynäshamns kommun.

ANSTÄLLDA

Under året var Robert Lättman-Masch anställd 100 % som naturskoleföreståndare för Naturskolan. Ylva Skilberg har varit anställd 100 % som naturskolelärare. Under 2022 har Naturskolan varit en resurs inom Barn- och utbildningsförvaltningen och legat organiserad under skolchefen.

Robert Lättman-Masch

Praktik, elevpraktik och arbetsträning

Under vårterminen har en person arbetstränat/praktiserat på Naturskolan och inom Lärmiljöutveckling. Det blev en kort period eftersom personen fick anställning väldigt snabbt, vilket är mycket glädjande då detta är själva syftet med arbetsträningen. En ny person började sin arbetsträning sent på höstterminen.

Ylva Skilberg

KLASSER

Klasserna kommer till Naturskolan en gång per läsår. Antalet syns nedan.

Tid	Antal klasser/grupper	Antal elever/barn
Vårtermin 2022	53 st	Ca 1325
Hösttermin 2022	62 st	Ca 1550
Totalt	115 st	Ca 2875

Följande teman gällde för de olika årskurserna under läsåret:

5 år	Småkryp på land
F-klass	Haren
Åk 1	Småkryp och biologisk mångfald
Åk 2	Däggdjurens sinnen
Åk 3	Forntida teknik
Åk 4	Samarbete, matematik och problemlösning
Åk 5	Elden
Åk 6	Teknik och hållbar framtid
Åk 8	De globala målen
Åk 9	Kvävets väg genom en våtmark (Alhagen)
Binomen	Haren, småkryp i vatten
Grundsär 1-6	Småkryp på land
Grundsär 7-9	Enkla maskiner, livet i Alhagen
Gymnasiesär	Biologisk mångfald i Svandammsparken

Åk 6-elevernars dag **reviderades** rejält detta år. Momentet med bygge av solcells-bilar i LEGO ersattes med fokus på de enkla maskinerna utomhus.

Elev i åk 6 drar en pirra med 25 liter vatten uppför den korta rampen i trappan. Sen drar eleven pirran uppför den långa rampen och upplever skillnaden på de två lutande planen. Det eleven **förlorar i väg vinner den i kraft.**

En höstspindel som en av eleverna i åk 1 fångat i håven under temat Småkryp och biologisk mångfald.

KURSER

Kurser/föreläsningar/workshops som arrangerats av Nynäshamns Naturskola under året.

Vårtermin 2022				Hösttermin 2022			
Kurs	Kurs-längd timmar	Faktisk tid timmar	Antal deltagare	Kurs	Kurs-längd timmar	Faktisk tid	Antal deltagare
Fritids utb. Övningar i bakfickan och ekolekar. Svandammsskolan	2 tim	6 tim	10	Workshop om Lärmiljölådan på Ute är inne-konferensen i Helsingborg	1 tim	4 tim	14
Fritids utb. Lärmiljölådan Svandammsskolan	2 tim	6 tim	10	Campus Barnskötarutbildning Småkryp och biologisk mångfald	3 tim	6 tim	25
Fritids utb. Utevenska och utematte. Svandammsskolan.	2 tim	6 tim	10	Guidning Alhagens våtmark. Om reningsprocessen, livet i dammarna för Naturskyddsföreningen	2,5 tim	6 tim	14
Fritids utb. NO och teknik ute Svandammsskolan	2 tim	6 tim	10				
Workshop Matematikbiennalen Växjö	1 tim	4 tim	9				
Modersmålsenheten på Naturskolan. Utomhusaktiviteter och info	2 tim	4 tim	16				
Fjärilarnas dag för allmänheten	2,5 tim	5	20				
Hackaton för elever som deltagit i Skräpplockardagarna	5 tim	12 tim	12				
Totalt VT	3 dgr	8 dgr	97	Totalt HT	1 dgr	2,5 dgr	53
Totalt	Ca 4 dagar (= ca 10,5 dagar faktisk tid) och 150 deltagare						

Kommentar: 6 timmar är heldag. Heldagskurser ges kl 9-12 och kl 13-16 med lunch däremellan. Med **faktisk tid** menas kurs inklusive förberedelser, planering och resa. I förberedelser ingår korrespondens inför kursen t.ex. offert. I planering ingår att skapa kursupplägget, i vissa fall att skapa en Power Point eller annan presentation, dokumentation eller annat kursmaterial.

Modersmålsenheten fick bland annat prova att göra upp eld på järnåldersvis.

Fritidslärarna på Svandammsskolan fick bland annat sätta upp regnskydd i sitt uteklassrum Grönan under ett av de fyra utbildningstillfällena.

Under ett så kallat hackaton fick eleverna grädda stompa (tunnbröd) till linsoppan som kokades över öppen eld.

UTVECKLING AV TEMAN, LÄROMEDEL OCH KURSER

Leka och lära naturvetenskap och teknik ute

Nynäshamns Naturskola har skrivit boken *Leka och lära naturvetenskap och teknik ute* tillsammans med Naturskolan i Lund. Förskola och förskoleklass är målgrupp. Denna utomhuspedagogiska metodbok trycktes 2014 och reviderades 2020.

- Under 2020-2021 har översättning av boken till kinesiska pågått och i slutet av 2022 släpptes boken i Kina.

Övningar i bakfickan

En pocketbok med favoritövningar som inte kräver något material har skrivits av Upplandsstiftelsens Naturskola i samarbete med Falu och Nynäshamns Naturskola. Den släpptes 2013.

Att lära in matematik ute

2005 kom boken "*Att lära in matematik ute*", den första i serien *Att lära in ute*. Boken har även översatts och getts ut i Lettland under titeln "*Matematika Mezā*". Delar av boken finns också på ryska, estniska och finska. Boken har utgått.

2012 reviderades boken av Nynäshamns Naturskola, Upplandsstiftelsens Naturskola och Falu Naturskola. Resultatet blev en ny bok med 100 nya övningar: *Att lära in matematik ute 2*. Naturskolan får böcker som betalning från förlaget vilket innebär att dessa böcker kan ingå som kurslitteratur vid försäljning av Naturskolans kurser.

Leka och lära matematik ute, förskolan

2007 kom boken "*Leka och lära matematik ute*". Nynäshamn Naturskola har skrivit boken tillsammans med Upplandsstiftelsens Naturskola, Falu Naturskola och två utomhuspedagoger från Uppsala resp Öland. Boken har översatts och getts ut på danska, engelska, japanska och koreanska.

Att lära in svenska ute

Nynäshamns Naturskola har tillsammans med utomhuspedagoger från Älvkarleby, Uddevalla, Skärholmen, Södertälje och Lund skrivit boken "*Att lära in svenska ute*". Boken släpptes i oktober 2010 och reviderades 2016.

Att lära in SFI ute

Med utgångspunkt från *Att lära in svenska ute* anpassad för SFI släpptes 2019 *Att lära in SFI ute*.

Att lära in ute året runt

Nynäshamns Naturskolas egen bok "*Att lära in ute året runt*" som släpptes 2008 har använts som obligatoriskt läromedel inom olika kurser på flera lärarhögskolor i Sverige däribland Stockholms Universitet och högskolorna i Malmö, Halmstad, Umeå och Kalmar. Boken delades ut till samtliga lärare i Nynäshamns kommun när den släpptes 2008. Nya lärare får den reviderade boken från 2011.

I december 2014 trycktes den på ryska med hjälp av ideella krafter. Under 2017 blev boken på finska klar och släpptes i Finland.

- Ett av kapitlen i boken översattes till kinesiska och ingår i en bok där naturskolorna i Karlstad och Eskilstuna också skrivit. Boken släpptes i slutet av året i Kina.

Outdoor Teaching

Förlaget som gör layout, trycker, lagrar och säljer böckerna heter Outdoor Teaching och ligger i Vimmerby. www.outdoorteaching.com

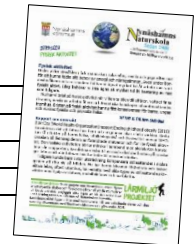
NATURSKOLAN INFORMERAR OM HÅLLBAR UTVECKLING

Varje elev som kommer till Nynäshamns Naturskola får en HUT-folder (HUT=Hållbar utveckling) i form av ett vikt A4-papper att ta hem till sina föräldrar. Syftet med HUT-foldern är att informera föräldrarna om att deras barn har varit på naturskolan och att fotografier finns på Naturskolans hemsida. Då kan föräldrar och barn samtala om vad som hänt under dagen. Eleverna får på detta sätt en möjlighet att **reflektera** vilket är en mycket viktig del av lärandeprocessen. Även föräldrarna kan på detta sätt lära sig nya saker om det aktuella ämnet.

Varje HUT-folder innehåller ett tema, ett nytt för varje år, med information om en viktig miljöfråga eller annat som har med hållbar utveckling att göra. Fokus ligger på vad eleverna och deras föräldrar kan göra för att **bidra till en hållbar utveckling**. HUT-foldern trycks i 2500 - 3000 ex och skrivs ut på Naturskolans skrivare. Om alla elever som får foldern, tar del av den genom att läsa den eller diskutera den med sina föräldrar och om alla föräldrar läser den innebär det att nästan **30% av Nynäshamns befolkning** får denna information. [Se HUT foldrar](#)

Teman för HUT-foldrarna hittills:

- Nynäshamns Naturskola	- Mat	- Ekosystemtjänster	- Biologisk mångfald
- Spara energi	- Varför Naturskola?	- Planetens gränser	- Fysisk aktivitet
- Miljömärkning	- Grön Flagg	- Mat och svinn	- Globala målen
- Vatten och avlopp	- Ekologiska fotavtryck	- Kläder	- Friluftsliv

LEARNING FOR FUTURE

Under våren 2020 beslutade skolornas rektorer att arbeta med de globala målen under rubriken **Learning for future** efter förslag från Naturskolan. Namnet har utgångspunkt i *Fridays for future*, men med detta namn trycker vi på lärandet i skolan och inte på skolstrejk. Tanken är att det ska vara **positiva handavtryck** där eleverna visar **handlingskraft** för att motverka de negativa ekologiska fotavtrycken som är för stora, särskilt i Sverige.

- **Kontaktnätverket** inom Learning for future träffades fyra gånger (3 digitala, 1 fysisk) under året och Naturskolan har varit sammankallande. Syftet är att ta lärdom av och sprida goda pedagogiska idéer. Mycket fokus har varit **Grön Flagg** eftersom det är ett bra och etablerat sätt att sätta upp mål för hållbarhetsarbetet på skolorna. Arbetet med Grön Flagg ska bygga på elevdelaktighet vilket arbetet på Svandammsskolan är ett bra exempel på.

GRÖN FLAGG

Naturskolan finns som resurs för att informera och stimulera skolor att arbeta med Grön Flagg. Det är Håll Sverige Rent som administrerar och utmärker skolor och förskolor i hela landet. Naturskolan informerar på nätverksträffar och planeringsdagar för de skolor som önskar.

Grön Flagg är ett **mini-miljöledningssystem** där en miljögrupp bildas och bestämmer sig för utvecklingsområden som man vill arbeta för under minst ett halvår. Det finns olika teman; närmiljö, klimat och energi, vattenresurser, livsstil och hälsa, konsumtion, kretslopp och kemikalier. Efter godkänt arbete tilldelas skolan eller förskolan ett diplom och en flagga. Sen gäller det att sätta upp nya mål för att få behålla flaggan.

- I slutet av 2022 var 11 av 17 kommunala förskolor aktiva och **8 av 8 grundskolor** aktiva i arbetet med Grön Flagg. Svandammsskolan fick under året utmärkelsen Sveriges hållbara grundskola 2022 enligt Håll Sverige Rent.

Enligt Nynäshamns kommuns Hållbarhetsprogram för 2023-2030 anges under hållbarhetsmål 8 - Utbildning att en av framgångsfaktorerna är att: "Arbeta med Grön Flagg i förskolor och grundskolor".

PROJEKT OCH KAMPANJ

Lärmiljöutveckling

När 2020 gick mot sitt slut avslutades Lärmiljöprojektet och arbetet gick fr.o.m. januari 2021 vidare kontinuerligt genom **Lärmiljöutveckling** som inte drivs i projektform. Janne Jonsson är anställd som Lärmiljöutvecklare i tätt samarbete med Naturskolan som varannan vecka träffas och planerar arbetet utifrån de önskemål som kommer in från skolor och förskolor. Syftet är alltså att skapa lärande utemiljöer som är hälsofrämjande. Materialet som används är till stor del **granbarkborradödad gran** från kommunens marker. Vi tackar kommunens markförvaltare som bistår med grantimmer.

- Läs [nyhetsbrevet](http://www.nynashamnsnaturskola.se/pdfHtm/nyhetsbrev_larmiljoutveckling_dec_2022.pdf) som släppts under året med information om vad som hänt under 2022.
http://www.nynashamnsnaturskola.se/pdfHtm/nyhetsbrev_larmiljoutveckling_dec_2022.pdf
- Naturskolan ingick i en grupp under ledning av stadsträdgårdsmästaren för att ta fram en strategi i kommunen – det så kallade lekparkslyftet.

På Tallbackaskolan byggde Janne Jonsson en gigantisk husspindel efter att Naturskolan gjort en modell. Valet av husspindel gjordes sedan eleverna i åk 1 på Tallbackaskolan inventerat spindlar på skolgården och funnit denna art vara vanligast.

Förskolornas och skolornas utemiljöer – en bakgrund

Mellan 2001 och 2006 genomfördes ett **Förskolegårdsprojekt** och ett kombinerat skolgårds- och förskolegårdsprojekt. Syftet var att utveckla gårdarna inom Nynäshamns kommun så att de kan bidra till att barn och elever får nära naturupplevelser och ökad kunskap om ekologi, kretslopp, växter och djur, men också att fylla behovet av motorisk träning, lek, god hälsa, upptäckarglädje, kreativitet, lugn och ro.

I Barn- och utbildningsnämndens **investeringsbudget** för 2003-2006 fanns skol- och förskolegårdsprojektet med som en post och pengarna blev ett lyft för arbetet med gårdarna.

Det unika folkhälsoprojektet SPRING (Skugga Pedagogik Rörelse I Natur- och Gårdsmiljö) påbörjades 2008 och avslutades 2011. Kompletteringar gjordes under 2012. Syftet med SPRING var att utforma utemiljöer vid förskolor och skolor som stimulerar till fysisk aktivitet, skyddar mot skadlig UV-strålning, ökar koncentrationsförmågan hos barnen och att använda utemiljöerna pedagogiskt. Sex förskolor och fyra skolor deltog i projektet.

SPRING-idéerna och kunskaperna från projektet lever vidare i allt Naturskolan gör som har med skolornas och förskolornas utemiljöer att göra. Nu finns flera av de kriterier som SPRING-projektet byggde på med i [Boverkets allmänna råd](#).

2018 startades **Lärmiljöprojektet** - ett skolgårdsprojekt med lärande och rörelse i fokus. Det var också ett **socialt projekt** där en elev i åk 9, som hamnat snett i tillvaron, praktiserade och genom detta sedan kom in på gymnasium. En vuxen har också arbetstränat på Naturskolan och varit mycket involverad i arbetet med skolgårdarna. Naturskolan var projektledare och Janne Jonsson anställdes i projektet för att arbeta med de konkreta uppgifterna. Syftet med projektet var att **skapa hälsofrämjande lärmiljöer i enlighet med Boverkets allmänna råd** (Allmänna råd om friytor 2015).

Håll Nynäshamn Rent – v 17 – nationella skräpplockardagarna

Kampanjen är nationell och drivs av Håll Sverige Rent under namnet *Skräpplockardagarna*. I Nynäshamn genomfördes kampanjen som ett samarbete mellan Stadsmiljöavdelningen, VA-avdelningen och Nynäshamns Naturskola.

Detta år blev det **nytt rekord igen** när fler förskolor och skolor var ute och plockade skräp än någonsin tidigare. **Alla kommunala förskolor och skolor var med.** Det innebär ca **4000** barn och elever.

Mer om kampanjen finns på Naturskolans resurshemsida under projekt/kampanj Se även håll Sverige Rent www.hsr.se/skrapplockardagar

Elever och barn samlar olika typer av skräp som sorteras i olika kassar. Soporna samlas sedan in av Stadsmiljöavdelningen.

Fjärilarnas dag i St Vika

Vingar var ett samarbetsprojekt mellan Nynäshamns Naturskyddsförening (projektägare), Nynäshamns kommun och Nynäshamns Naturskola. Projektet fick stöd från Leader Uross (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård) och pågick fram till september 2014.

I Vingar kombinerades naturvård, miljöpedagogik och friluftsliv. Barn och ungdomar involverades för att tillsammans värna om Fjärilarnas Marker i Stora Vika och förbättra tillgängligheten i området. **Sedan dess anordnas varje år fjärilarnas dag i juni.**

- **Fjärilarnas dag** startade igång igen efter pandemin. Dagen är indelad i två delar: en vandring runt kalkbrottet med fjärilskunniga ledare och en del där Naturskolan håvar småkryp inklusive fjärilar tillsammans med deltagarna på en bestämd plats vid fjärilsstigen. Platsen hålls öppen av Naturskyddsföreningen genom kontinuerlig röjning av frivilliga.

Hagmarken i Torp, Sorunda

Bakgrund. Syftet med projektet, som startade 1997, var att kombinera utomhuspedagogik med IT. Eleverna i Sunnerbyskolan som jobbade med projektet var 6 till 9 år. I projektet förenades IT, utomhuspedagogik och naturvård genom att studier och arbete gjordes i Torps hage (Axels hage) som är 12,5 ha stort. Den ursprungliga florin och faunan i hagmarken är hotad på grund av igenväxning på grund av att hävden upphörde när jordbruket moderniserades. Ett mål är att få tillbaka den ursprungliga hävdgynnade florin och faunan. Länsstyrelsen har tagit fram en skötselplan. Med hjälp från bland annat Landstingets miljövårdsfond och Nynäshamns kommuns miljövårdsfond samlades 98 000 kr in i början av projektet. Pengarna användes till bland annat röjning och gärdsgårdsbygge.

Detta har hänt under året:

- Nu används hagmarken i olika omfattning som ett uteklassrum av Sunnerbyskolan och Kyrkskolan.
- Samarbetet med Nynäshamns Naturskyddsförening fortsatte med bland annat röjning, fagning och ängsslåtter med lie in en mindre del av hagmarken.

Viltveckan

Naturskolan bidrog till Viltveckan genom att informera elever i åk 2 bland annat om fördelarna med att äta viltkött. Inför Viltveckan fick Naturskolan också stöd att köpa in ett uppstoppat vildsvin som har varit mycket uppskattat bland eleverna och lärarna.

LONA-ansökan

Naturskolan lämnade i november in en ansökan om LONA-bidrag (Lokala naturvårdssatsningen).

Text ur ansökan: Syftet med projektet är att fysiskt och mentalt tillgängliggöra en plats för allmänhet, skola och förskola med särskilt fokus på personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Tanken är att platsen ska användas för friluftsliv under fritid och för undervisning under skoltid. Platsen ska utvecklas för att underlätta undervisning och friluftsliv i ett naturområde som ligger tätortsnära och centralt i kommunen. Erfarenheterna kring utvecklingen av platsen ska sedan användas för att utveckla fler platser inom kommunen. Meningen är att flera platser i olika naturtyper ska tillgängliggöras för att på så sätt möjliggöra undervisning, upplevelser och friluftsliv i olika delar av kommunen

UTVÄRDERING

Den återkommande utvärderingen av Naturskolans verksamhet

Den stora utvärderingen som görs **vart femte år** genomfördes under ett läsår.

Tillvägagångssätt

Enkäten gjordes i Forms och besvarades anonymt av lärarna i samband med besöket på Naturskolan genom att de lånade en iPad och fyllde i svaren. **Totalt svarade 77 lärare** på enkäten under ht 2021 och vt 2022.

Utdrag ur sammanfattningen av enkätsvar

På frågan om hur naturskoledagarna fungerar pedagogiskt svarade **100 % att det fungerar bra** och innehållsmässigt menar 98,7 % att det fungerar bra. Sedan första utvärderingen 2001 har de positiva svaren ökat stadigt varje år. En anledning är att vi tar lärdom av svaren i utvärderingen och försöker förbättra verksamheten hela tiden. En annan anledning är att vi som arbetar på Naturskolan har blivit mer rutinerade med åren. Nu gäller det att stanna kvar på denna höga nivå.

77 % av de svarande anser att förarbetet och efterarbetet är viktigt inför och efter en naturskoledag. Ingen anser att det är onödigt. Det är mycket positivt för eleverna att lärarna tar för- och efterarbete på stort allvar. Då blir det lättare för eleverna att förstå sammanhanget och teorierna som ligger bakom de praktiska aktiviteterna som görs på Naturskolan. Det är på detta sätt som utomhuspedagogiken fungerar bäst, när den växelverkar med lärandet inomhus. Den kraftiga ökningen i antalet lärare som tycker att det är viktigt skedde redan för 10 år sedan i samband med att vi arbetade hårt med att skriva tydliga handledningar till lärarna med hänvisningar till läroplanen. Det jobbet fortsätter och handledningar revideras kontinuerligt.

56 % anser att det är lagom att komma till Naturskolan en gång per år medan 44 % tycker att det är för sällan. Ingen tycker att det är för ofta. Här är det en stor grupp lärare som önskar komma en gång per termin istället för en gång per läsår. Det är i dagsläget omöjligt att få till en sådan ökning av klasser. Nu kommer alla årskurser utom åk 7 till Naturskolan en gång per läsår.

83 % av de svarande anser att naturskoledagen är integrerad med undervisningen på skolan. Detta är en mycket viktig fråga och det är glädjande att en så stor del av lärarna ser värdet av att integrera naturskoledagen med relevanta ämnen i skolan. En naturskoledag får aldrig hänga i luften och bara bli en kul dag, en happening.

Av det svarande anser 65 % att Naturskolans verksamhet har påverkat arbetet mot en hållbar utveckling på deras skola. Att så pass många anser detta har med all sannolikhet att göra med de olika projekt och kampanjer som Naturskolan driver. Det är till exempel de årliga Skräpplockardagarna (v 17) som lockar allt fler deltagare varje år. Det är också kampanjen Vett och etikett på toalett som genomförs regelbundet med några års mellanrum. Genom nätverket Learning for Future sprids goda idéer mellan skolorna och genom en extra satsning på Grön Flagg via detta nätverk har flera skolor kommit igång. Vid nästan alla naturskoledagar kopplar vi också ihop dagens innehåll med de globala målen. För till exempel F-klass och åk 1-2 är det fokus på mål 15 om biologisk mångfald och i åk 4 är mål 17 om behovet att kunna samarbeta i fokus. Mål 4, en god utbildning är självskriven varje dag på Naturskolan.

På frågan **om Naturskolans verksamhet påverkat dem att lägga mer tid på utomhusundervisning svarar 83 % ja eller viss mån.** Här vore väl ett sämre resultat ett misslyckande. Vi arbetar vidare med att ge lärarna metoder och mod att ta ut sina elever. Vi gör det förstås genom dagen på Naturskolan när de ser hur vi gör ute, hur vi samlar klassen och hur vi organiserar aktiviteterna. Vi erbjuder alltid kurser för de som önskar. Oftast blir det 2 timmar på lärarnas eller fritidslärarnas egen skolgård utifrån någon av de metodböcker som Naturskolan har skrivit tillsammans med andra naturskolor. Böckerna får lärarna och fritidslärarna gratis från Naturskolan. Om lärarna och fritidslärarna sedan kommer ut och har undervisning på skolgården och i närmiljön eller inte avgörs förstås inte av Naturskolan, utan av organisationen på skolan och av tillgången på personal vid varje enskilt tillfälle.

53 % svarar att de är i behov av kompetensutveckling i utomhuspedagogik medan 43 % svarar att de har behov av kompetensutveckling inom globala målen (didaktik eller fördjupning). Här syns ett behov som vi framöver måste se till att tillfredsställa genom att erbjuda relevanta kurser. Kurser med utgångspunkt från den så kallade lärmiljöådan som finns ute på skolorna nu är ett sätt att gå lärarna till mötes.

Se hela utvärderingen

http://www.nynashamnsnaturskola.se/naturskolanNynas_y.php?naturskolan_id=364&naturskolanKat=OM%20NYN%C3%84SHAMN%20NATURSKOLA

INTERNATIONELLT

Kontakterna med Japan, Kina och Sydkorea

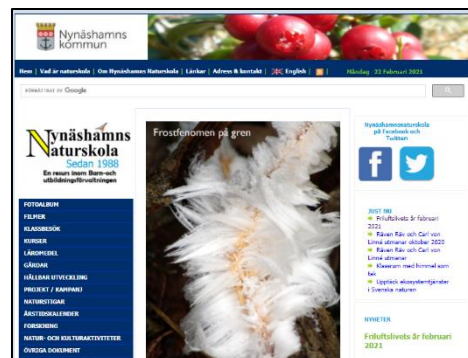
- Den kinesiska antologin där ett kapitel ur naturskolans bok *Att lära in ute året runt* finns med och boken *Leka och lära naturvetenskap och teknik ute* har under 2022, efter statlig kontroll, släppts i Kina.
- En förfrågan om att hålla workshop i Kina kom in under våren, men det korta varslet gjorde att det inte gick att få in i schemat och Naturskolan fick tacka nej.

HEMSIDAN

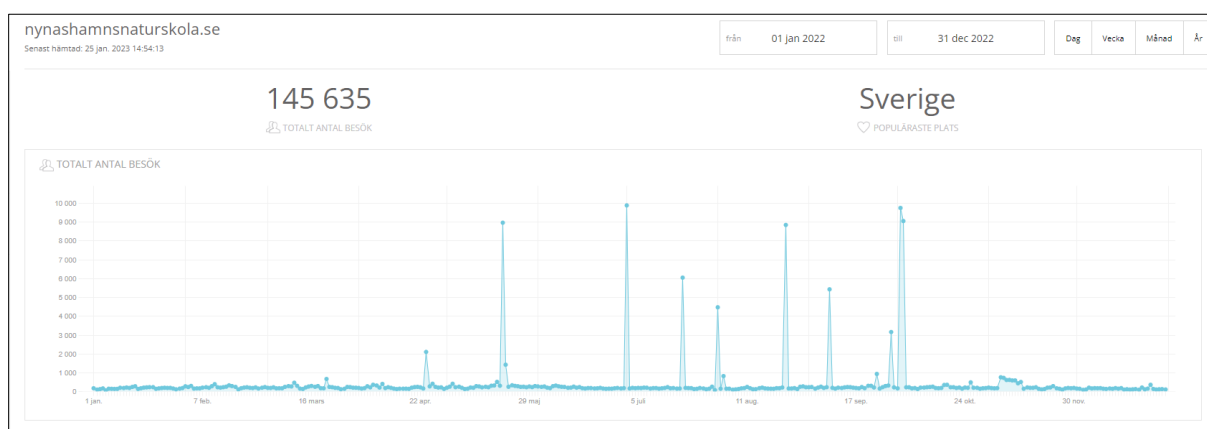
Naturskolans resurshemsida www.nynashamnsnaturskola.se är ett komplement till den kommunala och tillgänglighetsanpassade sidan <https://nynashamn.se/service/forskola-skola/grundskola/naturskolan>.

Här finns alla handledningar till lärarna som de behöver i för- och efterarbetet inför naturskoledagarna. All information om olika projekt och kampanjer finns också här för alla intresserade. Här finns också Naturskolans filmer som ska locka till ökad fysisk aktivitet och friluftsliv.

Det är genom resurshemsidan som intresset från Kina och andra länder har väckts eftersom Nynäshamns Naturskola har bra information på engelska där.

- **400 besök per dag i snitt på resurshemsidan** noterades under 2022, vilket innebär totalt drygt **145 000 besök under året**. Några märkliga toppar i statistiken gör att vi tar den med en nypa salt. Tar vi bort oförklarliga toppar hamnar vi på ca 100 000 besökare (275 per dag).

Filmer som Naturskolan producerat

I samband med Friluftslivets år 2021 gjordes en film varje månad med koppling till de olika teman som hade bestämts inom kampanjäret. De ligger både under fliken filmer och under Friluftslivets år. Kampanjsidan *Luften är fri* som drivs av **Svenskt friluftsliv informerar om filmerna och länkar till Nynäshamns Naturskolas resurshemsida**.

Sedan tidigare ligger även filmerna om utomhuspedagogik och böckerna i serien "Att lära in ute". I samband med Generation Peps kampanj Upp och hoppa Sverige gjordes ett antal utmaningar om fysisk aktivitet som också ligger här.

- Under våren spelades två filmer in på beställning från Barn- och utbildningsförvaltningen. De gjordes inför Världshälsodagen och handlar om första hjälpen. Filmerna användes i skolorna i Nynäshamns kommun under den dagen. Här finns filmen för [åk F-6](http://www.nynashamnsnaturskola.se/filmPage_new.php?filmNamn=56&datum=2022) och här finns den för [åk 7-9](http://www.nynashamnsnaturskola.se/filmPage_new.php?filmNamn=55&datum=2022). Länkadresser:
http://www.nynashamnsnaturskola.se/filmPage_new.php?filmNamn=56&datum=2022
http://www.nynashamnsnaturskola.se/filmPage_new.php?filmNamn=55&datum=2022

SOCIALA MEDIER

Nynäshamns Naturskola finns på [Facebook](https://www.facebook.com/nynashamnsnaturskola) och har 857 följare. Så följ oss där.

Två filmer med sikte på Världshälsodagen producerades under 2022 och den ena lades ut på Facebook. Här syns Råven Räv hjälpa Raggugglan efter att hon klämt fingret i en bildörr.

NYNÄSHAMNS NATURSKOLA I PRESSEN

8 Nyheter

Nynäshamns Posten Fredag 29 april 2022

"Hur får man vara?" undrade Troy Framfors (mitten) och hans kompisar Viktor Öberg och Elliot Lidfand. De hittade massor av finnar precis bredvid skolan.

Det är inte okej att skräpa ner. Snart kommer vi inte ha någon jord", sade Kristina Perovic. Tillsammans med Agnes Kender och Isabella Wallberg plockade finnar för fälla musar.

Christina Siskam och Hafs Nazari är oroliga för att djuren skadas av allt skräp.

Tusentals barn plockade upp skräp i kommunen

NYNÄSHAMN I veckan har över 4000 skolbarn gett sig ut och plockat upp skräp i Håll Sverige Rents skräpplockardagar.

På Vanstaskolan i Ösmo fylkte ettorna flera kassar med skräp och finnar bara i närområdet.

I år låg fokus på finnar som ju är ett stort nedskräppningsproblem. Finnen är skräpet vänting. Bäst är naturligtvis att inte göra det alls. Men om man ändå måste, så ska man göra det på ett bra sätt. Det är att göra det på ett bra sätt.

att fundera ut hur man kan plocka finnar på bästa sätt. Finnskolan i Ösmo, där de plockar upp finnar, de får i stället ta fram ett budskap, vad de vill säga till de som kastar finnar. Det kan bli spännande. Barn är väldigt intresserade, säger Robert Lärman-March.

James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det. James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det.

James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det. James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det.

James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det. James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det.

James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det. James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det.

James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det. James Eger med Diop och novittade i plats och firar att de har gjort det.

Från jord & skog TILL LOKALA BORD - viltveckan ska ge mersmak

Nynäshamns Posten Fredag 30 september 20

Barns rättigheter

Departementsrådgivare från Japan besökte Naturskolan

nyheten den 8 september fick Nynäshamns Naturskola besök från Japan. Två personer från Tokyo och en från Hiroshima ville se skolornas verksamhet, även en fritidsverksamhet varför även Vanstaskolan besöktes. Den ens arbetar på Räddningen och den andra på en miljöorganisation och de har kompetens att arbeta även i Japan. Det är departementet för barns rättigheter som kommer att påbörja sitt arbete nästa år. Syftet med besöket var att få information och inspiration kring hur barn kan få göra sin röst hörd i skolans värld.

Under dagen på Naturskolan fick de se elever i årskurs 5 uppleva de fem enda maskinerna: hjulet, kolan, hälsningen, skruven och lutan. Eleverna arbetar i grupper vid sex olika stationer där de utmanas på olika sätt och får uppleva dessa fem olika naturvetenskapliga principer där mekanikens gyllene regel är central. Det du vinner i kraft förlorar du i väg.

Här fick de japanska besökarna se att det är en fördel att både läsa teoretiskt om dessa enkla maskiner och sedan praktiskt prova hur de fungerar och utifrån

göra sin röst hörd i skolans värld. Under dagen på Naturskolan fick de se elever i årskurs 5 uppleva de fem enda maskinerna: hjulet, kolan, hälsningen, skruven och lutan. Eleverna arbetar i grupper vid sex olika stationer där de utmanas på olika sätt och får uppleva dessa fem olika naturvetenskapliga principer där mekanikens gyllene regel är central. Det du vinner i kraft förlorar du i väg.

Här fick de japanska besökarna se att det är en fördel att både läsa teoretiskt om dessa enkla maskiner och sedan praktiskt prova hur de fungerar och utifrån

göra sin röst hörd i skolans värld. Under dagen på Naturskolan fick de se elever i årskurs 5 uppleva de fem enda maskinerna: hjulet, kolan, hälsningen, skruven och lutan. Eleverna arbetar i grupper vid sex olika stationer där de utmanas på olika sätt och får uppleva dessa fem olika naturvetenskapliga principer där mekanikens gyllene regel är central. Det du vinner i kraft förlorar du i väg.

Här fick de japanska besökarna se att det är en fördel att både läsa teoretiskt om dessa enkla maskiner och sedan praktiskt prova hur de fungerar och utifrån

göra sin röst hörd i skolans värld. Under dagen på Naturskolan fick de se elever i årskurs 5 uppleva de fem enda maskinerna: hjulet, kolan, hälsningen, skruven och lutan. Eleverna arbetar i grupper vid sex olika stationer där de utmanas på olika sätt och får uppleva dessa fem olika naturvetenskapliga principer där mekanikens gyllene regel är central. Det du vinner i kraft förlorar du i väg.

Här fick de japanska besökarna se att det är en fördel att både läsa teoretiskt om dessa enkla maskiner och sedan praktiskt prova hur de fungerar och utifrån

göra sin röst hörd i skolans värld. Under dagen på Naturskolan fick de se elever i årskurs 5 uppleva de fem enda maskinerna: hjulet, kolan, hälsningen, skruven och lutan. Eleverna arbetar i grupper vid sex olika stationer där de utmanas på olika sätt och får uppleva dessa fem olika naturvetenskapliga principer där mekanikens gyllene regel är central. Det du vinner i kraft förlorar du i väg.

Här fick de japanska besökarna se att det är en fördel att både läsa teoretiskt om dessa enkla maskiner och sedan praktiskt prova hur de fungerar och utifrån

göra sin röst hörd i skolans värld. Under dagen på Naturskolan fick de se elever i årskurs 5 uppleva de fem enda maskinerna: hjulet, kolan, hälsningen, skruven och lutan. Eleverna arbetar i grupper vid sex olika stationer där de utmanas på olika sätt och får uppleva dessa fem olika naturvetenskapliga principer där mekanikens gyllene regel är central. Det du vinner i kraft förlorar du i väg.

Här fick de japanska besökarna se att det är en fördel att både läsa teoretiskt om dessa enkla maskiner och sedan praktiskt prova hur de fungerar och utifrån

göra sin röst hörd i skolans värld. Under dagen på Naturskolan fick de se elever i årskurs 5 uppleva de fem enda maskinerna: hjulet, kolan, hälsningen, skruven och lutan. Eleverna arbetar i grupper vid sex olika stationer där de utmanas på olika sätt och får uppleva dessa fem olika naturvetenskapliga principer där mekanikens gyllene regel är central. Det du vinner i kraft förlorar du i väg.

Här fick de japanska besökarna se att det är en fördel att både läsa teoretiskt om dessa enkla maskiner och sedan praktiskt prova hur de fungerar och utifrån

Skräpplockare

Artikel i Nynäshamns Posten i april i samband med vecka 17-skräpplockardagarna.

ädlare styckdetaljerna. Allt kött kommer från klövdjur, som vildsvin, hjort eller rådjur, och har fällts i våra närliggande omgivningar. Hela djuret tas tillvara, även inre organ. Dessa efterfrågas av både grundskolor och gymnasiet, där de kommer till användning i undervisningen av biologi, fysik och kemi.

Naturskolan, med sin bas vid sjön Muskans strand i Ösmo, har en viktig roll i sammanhanget. Här får kommunens samtliga elever chans att möta natur- och kulturmiljöer utomhus med undervisning efter mottot "att lära in ute".

Förhoppningsvis kan projektet också bidra till att föra stad och landsbygd närmare varandra genom att öka förståelsen för de respektive utmaningar som finns.

"Det är ett bra sätt att ta tillvara det som redan är planerat att ta ut från viltstammen"

Viltveckans arbetsgrupp, fr v Martin Liljeholm, Ylva Skilberg, Lena Hentschel, Birgitta Carlsson, Lubbe Garrell, Maud Cezelius, Thomas Gustavsson och Janet Jonsson. Några deltagare saknas på bilden.

Ytterligare en av deltagarna under viltveckan är Martin Liljeholm, som bland annat har uppdrag som viltförvaltare på Djursnäs. Där tog han för några år sedan initiativ till att starta en liten gårdsbutik för att kunna erbjuda det kött som markerna producerar till lokala konsument. På Djursnäs kommer jagarna att lämna in sina byten från den gemensamma jakten, där de synas och godkänns innan vidare transport till ett slakteri i Stockholm.

Ännu så länge kan vi inte ta hand om vildsvin i vårt eget slakteri här på gården, men en lagändring är på gång som vi hoppas ska göra det möjligt framöver, berättar Martin.

Artikel i 100% Nynäshamn nr 8 2022 angående viltveckan där Naturskolan deltog i samarbetet.

Så skapade årskurs 7 på Vanstaskolan ny sittplats

Nu är sittplatsen, som elever i årskurs 7 på Vanstaskolan har skapat, färdig. Inom barn- och utbildningsförvaltningen i Nynäshamn kommun är Lärmiljöutvecklingen Janne Jonsson ansvarig. Han arbetar i tätt samarbete med Naturskolan. Mycket av arbetet som Lärmiljöutvecklingen använder kommer från gränshyllan och de grupper som be- hövde mer tid för att göra klart färdigare en lek- tion där endast tecknare närvarade. En modell ut- sågs sedan till den som lan- na skulle bygga. Spången upp till sittplatsen gjordes bredare än i modellen för att vara tillgänglig med rullstol. Nu finns installationen på plats för eleverna att nyttja på bästa sätt.

Lärmiljöutvecklingen och Naturskolan var med på elevernas första tekniklektion och de grupper som be- hövde mer tid för att göra klart färdigare en lek- tion där endast tecknare närvarade. En modell ut- sågs sedan till den som lan- na skulle bygga. Spången upp till sittplatsen gjordes bredare än i modellen för att vara tillgänglig med rullstol. Nu finns installationen på plats för eleverna att nyttja på bästa sätt.

Förutsättningar: Ni får an- vända tio pinar 4 40 x 3 cm per grupp, ni får kapa pin-

Artikel i NP i september efter besök från Japan av två departementsrådgivare som ville se hur barn kan komma till tals i skolan med tanke på barnkonventionen.

Artikel i Nynäshamns Posten i november om sittplatsen som elever i år 7 designat inom Lärmiljöutveckling.

ÖVRIGT

Kompetensutveckling

- Digital information 10/1 via Teams om Lgr 22.
- Digital info 12/1 om Pep Park.
- Digital föreläsning 24/1 om klimatpsykologi för lärare.
- Ylva deltog på Rekryteringsutbildning för blivande rektorer: Morgondagens ledare i skola och förskola 25-26/1, 7/4, 1/11, 1/12, 14-15/12.
- Webinarium 11/2 med HSR om skräpplockardagarna.
- Föreläsningar på Matematikbiennalen i Växjö 31/3 – 1/4. I samband med att Naturskolan höll workshop utomhus.
- Naturskolekonferens på Rävsten 27-29/4.
- Ylva på studieresa i Polen 16/5-20/5 inom EU-projektet Especial friends especial students.
- Digitalt seminarium 19/5 arrangerat av Globala skolan om biologisk mångfald och globala målen.
- Fysisk föreläsning och workshop 16/6 om IDG – Inner Development Goals arrangerat av Klustret Ekskäret.
- Ute är inne-konferensen 30-31/8 i Helsingborg. I samband med att Naturskolan höll workshop utomhus.
- Ylva på studieresa i Italien 3/10-7/10 inom EU-projektet Especial friends especial students.
- Workshop 7/10 om kommunens hållbarhetsprogram.
- Seminarium 19-20/10 i Helsingborg om att driva EU-projekt.
- Info 31/10 om Skolon.
- Regionträff 7/11 med Fältholmen – Stockholms mobila Naturskola i Liljeholmen.
- Föreläsning och film 10/11 om nedslagskrattar i Sverige och världen på Naturhistoriska museet.
- Digitalt seminarium 23/11 från Skolverket om att välja yrke med inriktning mot hållbar utveckling.
- Digitalt seminarium 24/11 om barnperspektivet i fysisk planering.
- Digital konferens 29/11 och 30/11 av Håll Sverige Rent om skräp.
- Utbildning 2/12 via Teams om sociala medier genom av kommunens kommunikatörer.

Den årliga Naturskolekonferensen anordnades detta år av region Uppland och arrangerades på ön Rävsten.

Besök och studiebesök

- Breddals förskola gick Vilsestigen 15/6
- Hallängens förskola var på besök 9/6 och tittade på Naturskolans djur och håvade småkryp ute.
- Elev var på besök 18/3, 24/3 tillsammans med förälder och tittade på djuren.
- Besök från Japan 8/9. Besökarna från Rädda Barnen i Japan arbetar som rådgivare för ett nytt departement för barns rättigheter. De fick se Naturskolans verksamhet och besökte också Vanstaskolan.
- Förvaltningschefen var på studiebesök 22/9 och fick se åk 1 arbeta med småkryp och biologisk mångfald.
- Besök av student från KTH angående Globala målen med fokus på mål 15 om biologisk mångfald och mål 10 om minskad ojämlikhet.
- Besök 10/11 från ledningen i Håll Sverige Rent och deras motsvarighet i Georgien i samband med att de gav Svandammsskolan sin utmärkelse: Årets hållbara grundskola.

Möten och övriga aktiviteter

- Möten 14/1, 28/1, 25/2, 11/3, 22/4, 20/5 3/6, 12/8, 26/8, 16/9, 14/10, 28/10, 18/11, 2/12, 16/12 internt inom Lärmiljöutveckling.
- Möte 13/1 med skolchefen angående Naturskolans verksamhet.
- Möte 21/1 digitalt med naturskolor och förlaget angående bokserien Att lära in ute.
- Medarbetarforum 27/1.
- Möte via Teams 27/1 om skräpplockardagarna.
- Möte 27/1 om Pedagoghamnen.
- Möte 28/1, 25/3, 28/3, 11/5, 26/10, 7/12 med handläggare på Arbets- och utvecklingscentrum angående praktik på Naturskolan.
- Möte 31/1, 10/6, 17/8, 2/11, 12/12 inom EU-projektet Especial friends especial students.
- Möte 2/2 inom Lärmiljöutveckling med förvaltare på Videbackens förskola.
- APT 15/2, 8/3, 19/4, 17/5, 28/9, 27/10, 21/11, 19/12.
- Rektorskonferens 16/2 med bland annat info om Grön Flagg.
- Möte 23/2 med kommunikatörer angående Naturskolans hemsida.
- Träffar med Learning for future-nätverket via Teams 23/2, fysiskt på Viaskolan 21/4 och 13/10.
- Möte 24/2 med ansvarig för anläggning av arbetsväg till dammluckorna vid Muskan angående uppgradering av lägerplats.
- Möte 7/3 inom Lärmiljöutveckling med förvaltare på Fjärdens förskola.
- Möte 9/3 inom Lärmiljöutveckling med projektledare och rektor på särskolans gård Idun.
- Möte 16/3 inom Lärmiljöutveckling angående särskolans gård Idun.
- Möte 17/3 och 18/3 med representanter från Fastighetsförvaltningen angående tillgänglighetsanpassning av Naturskolan.
- Möte 18/3 med kommunens verksamhet Stöd och utveckling.
- Möte 23/3 med en politiker angående Grön Flagg och Globala målen.
- Möte 8/4, 8/6 med andra naturskolepedagoger angående innehållet i ett kommande nummer av Att lära in ute-bladet.
- Möte 19/4, 16/5, 14/6, 13/9, 5/10, 11/10 med representanter från olika delar i kommunen angående framtagande av strategi för lekparksyft.
- Arbetsmiljöromd 12/5.
- Möte på Horisonten, daglig verksamhet, i St Vika 13/5 inom lärmiljöutveckling angående utveckling av deras utemiljö.
- Möte 2/6, 29/8 angående tillgänglighetsanpassning av Naturskolans hemsida.
- Möte 15/6 för utvärdering av Skräpplockardagarna v 17.
- Rönjning 16/8 i Alhagen inför höstens åk 9-klasser.
- Möte 18/8, 14/9, 25/10 angående Viltveckan.
- Teams-träff 8/9 angående rörelse kopplat till lärande och utveckling.
- Möte 31/10, s.k. hyresgästmöte med bland andra förvaltaren för Naturskolans fastighet.
- Möte 14/11 angående tillgänglighetsanpassning av lägerplats och LONA-ansökan.
- Möte 15/11 på Teams med Sunnerbyskolan angående deras tänkta uteklassrum "Kullen".
- Möte med skolchefen 5/12 om arbetsmiljö och LONA-projektansökan.
- Möte 6/12 med andra naturskolor angående ett bokprojekt om vatten.

TERRARIEUTSTÄLLNING

Naturskolan har en **permanent terrarieutställning** och hyser ett antal olika djur i syfte att visa hur man pedagogiskt kan använda dessa för att resonera med elever vad olika djur kräver för att överleva och för att synliggöra ekologiska problem. Att sköta och odla djur har också ett stort värde för att utveckla den empatiska förmågan. Djuren har också en avdramatiserande effekt då många barn bär på en rädsla för till exempel ormar, spindlar och kackerlackor.

På Naturskolan finns ormar, ödlor, jättesnäckor, dödskallekackerlackor, syrsor, vandrande pinnar, fågelspindel mm. De klasser, lärare eller förskolepersonal som vill komma på studiebesök får göra det och de som vill påbörja en odling får ta med sig djur från Naturskolan.

Skäggagamen Alfred spanar in kackerlackorna i deras terrarium och hoppas få mätta magen.

FASTIGHET OCH UTEMILJÖ

Husets **underhåll** sköts av fastighetsförvaltningen och övrig **skötsel och städning görs av Naturskolan**. Under sommarlovet, jullovet och sportlovet måste Naturskolans olika djur ges mat och vatten två gånger i veckan.

Huset hyrs av Ösmo Scoutkår som har verksamhet tre vardagskvällar i veckan och varannan söndag och utöver det vissa helger med olika aktiviteter i huset och i omgivningarna.

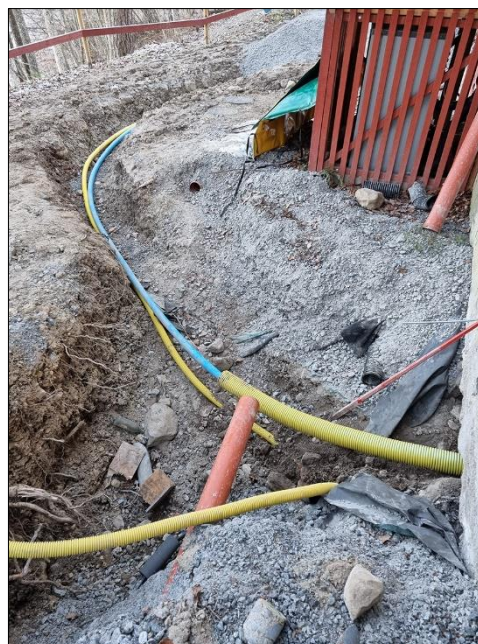
Fastigheten 2022

Under höstterminen lades en ny vattenledning ner i vägen för att ersätta den gamla som ligger i sjön och ständigt riskerar att frysa under vintern eller utsättas för sabotage. **Vi tackar Fastighetsavdelningen och Mema** för den nya vattenledningen till Naturskolans hus.

Sent på höstterminen renoverades ett rum på övervåningen för att bli nytt kontor och på så sätt möjliggöra att en tillgänglighetsanpassad toalett kan byggas på undervåningen.

Ett rum på övervåningen renoverades för att bli nytt kontor och på så vis ge plats åt en tillgänglighetsanpassad toalett (RWC) på entréväningen.

En ny vattenledning grävdes ner i vägen upp till Naturskolan och ersätter den gamla som låg i sjön.

Nynäshamns Naturskola 2023-02-01

Robert Lättman-Masch och Ylva Skilberg

Postadress Nynäshamns kommun Naturskolan 149 81 Nynäshamn	Besöksadress Sjöudden Slutet på Storeksvägen 148 30 Ösmo	Tel och E-post Robert 08 520 73708 robert.lattman-masch@nynashamn.se	Tel och E-post Ylva 08 520 73709 ylva.skilberg@nynashamn.se
Resurshemsida www.nynashamnsnaturskola.se			
Officiell hemsida https://nynashamn.se/service/forskola-skola/grundskola/naturskolan			

